

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Pünkösti Andor

Cím: A Rákóczi-ut jövője

Forrás: Egyetértés

Osztályozás

Tárgy

425.092.1

Hely

Rákóczi ut

Idő

"1913"

Személy

Bsp.
(Helv)

1913 VIII 20
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Old)

A Rákóczi-ut jövője

— Adalékok a leendő Budapesthez —

Budapest, augusztus 19.

Egy nagy városnak, mely gyorsan, alig néhány évtized alatt lendül fel és világhírré aspirál, nagy vonásokban követnie kell a többi világvárosok fejlődését vagy legalább is át kell venni azokat az elemeket, melyek ott hasznosnak bizonyultak. Az ideális városokban feltételezhető két szempontnak kell érvényesülnie: az esztétikai és a praktikus szempontnak. Ezt a két szempontot kell tehát keresnünk Budapest életében is, ezt kell keresnünk első sorban a város külső képén: az utcán. Mert — ugyebár — a külföldi metropolisok gonodoskodnak róla, hogy területükön olyan utcák és terek létesüljenek, melyek plasztikusak, stílusosak és a tér helyzetével harmóniában vannak, másrészt a forgalmi szempontokat is erősen figyelembe veszik. Külföldön az utcák és terek első sorban a praktikus célú szolgálatot, de ezt jól és alaposan, míg Budapesten, a legutóbbi időkig, egyik szempontot sem vették figyelembe. Egységes városszabályozási terv híján megengedték, hogy az utcák és terek maguktól alakuljanak ki és nem a házakat stilizálták az utcákhoz és terekhez, hanem éppen megfordítva. Emellett a rendszer mellett szinte természetesen, hogy Budapest a rossz terek és utcák városává lett és ebből a jellegből csak a legutóbbi időben tudott lévetni valamit.

Budapest, a modern Budapest, ma már fejlődésében sem az, mint a régi Pest. Az új Budapest sulya a Lipót-, Teréz- és részben az Erzsébetvárosra nyugszik. De e kerületek forgalmi és közlekedési jelentősége mellett a város

többi részein is lehet, sőt kell kereskedelmi és forgalmi gócpontokat létesíteni. Ilyen eltolódott gócpont a Rákóczi-ut is, mely a fővárosnak csaknem legszebb utcája, de amelynek olyan apró szépséghibái vannak, melyek csaknem azt a látszatot keltik, mintha az utca alaptervezete volna rossz, pedig ez nem áll.

A Rákóczi-ut tulajdonképpen az Erzsébet-hídnál kezdődik és szerves összefüggésben áll a Kossuth Lajos-utcának nevezett részszel. Mi sem bizonyít jobban e mellett az állítás mellett, mint az a körülmény, hogy a Rákóczi-ut a Nemzeti Színháznál a Kossuth Lajos-utca szélességében kezdődik és csak később, a Rókus-nál keskenyedik. Másrészt a két utcának egy vonalban való folytatása szintén emellett megállapítás mellett tanuskodik, már pedig az ESKÜ-téri Klotild-palota erkélyéről látszóval mindig le lehet olvasni a keleti pályaudvar óráját. Konstruksióban tehát a Kossuth Lajos-utca és a Rákóczi-utnak a Károly-körút és nagy-körút közti része összefüggőbb, mint a Rákóczi-utnak a nagy-körút által kettévágott része.

A Rákóczi-ut ekképpen mindkét végén arisztokratikusan van kiképezve. Egyik részén az Erzsébet-híd, másik részén a keleti pályaudvar határolják. Az Erzsébet-híd és Károly-körút közti rész, tehát a tulajdonképpeni Kossuth Lajos-utca, nagyjából helyesen és céltudatosan van rendezve. A forgalmi szempontok hangsúlyozása csupán csak a Koronaherceg-utca bevezetésénél és a kiskörúti torkolatnál lenne szükséges. Ez a hely különben is erősen exponált, bár az itt meginduló Rákóczi-uti bevezetés sokkal nagyobb forgalmat bonyolít le.

A Rákóczi-ut elején két, illetve három forgalmi tér szüksége mutatkozik. Az első a Károly-körúti utbevezetés, a másik a Sip-utcai,

harmadik pedig a Kazinczy-utcai betorkolásnál lenne: ezek azonban fontosságuk mellett kisebb jelentőségű rendezési munkák. A városnak szabályozásra a Rókus-kórház és a Népszínház vidékén van szükség. A Rókus-ut előbb-utóbb mégis lebontják és ez az épülettömb, mely hosszú idők óta bántja az esztétikusok szemét, eltűnik a föld színéről. A helyén keletkező új építkezések tervezésénél a priori figyelembe kell venni a Népszínház előtt elterülő terület. A tér problémájának egyedüli megoldása itt az volna, hogy az amugy is városi tulajdonban lévő rókus telektömbből annyi vágassék le, amennyi a most ideiglenesen beépített Kasselik-féle telekhez való szabályozáshoz szükséges. Így azután a Népszínház-utca igen kis görbületű ívvel torkolna a Rákóczi-utba és a közlekedést minden tekintetben jól és célszerűen bonyolítaná le. A Népszínház előtti parkocska nagyobbitása nem akadályozná sem a kocsit, sem a villamosvasuti forgalmat, de emellett a terület plasztikussá, esztétikussá tenné. A villamos sinek elhelyezésén sem kellene változtatni, legfeljebb a városi villamos kocsiknak a Rókus Szilárd-utczába való elkanyarodása válnék feleslegessé.

A Rákóczi-ut és nagy-körút sarkán oktogonszerű térség megalkotása lenne üdvös, ennek megvalósítása azonban csaknem lehetetlen. Mind a négy szegleten olyan nagy és drága épületek állanak, melyeknek erre a célra való kisajátítását még a főváros sem tudná olcsón és könnyűszerrel keresztülvinni.

A Rákóczi-ut befejezésénél a Baross-tér rendezése csak kisebb munkálatokat igényel. Ezen a téren a villamos sinek praktikus elhelyezése ideálisan rendezett forgalmu terepet nyújtana. Csupán a villamos sineket keller

(1810) (1811) (1812) (1813) (1814)

ugy elhelyezni, hogy a Thököly-utról a Rákóczi-ut felé haladó villamosok ne kerüljenek át az Orczy-uti oldalra, hanem a Rottenbiller-utczai oldalon ériék el a Rákóczi-utat. Így sem a közlekedés, sem pedig az esztétikai szempontok nem szenvednének, ellenben mind a kettő még nyerne a rendezés által.

Nagyjában ezek a munkálatok lennének szükségesek ahhoz, hogy a Rákóczi-ut széppé és minden tekintetben világvárosivá fejlődjön. Ezáltal az utczának praktikus értéke legalább száz százalékkal emelkednék, de esztétikailag is kifogástalanná és ideálisabbá válna. Ha ezt a tervet — bár lassan, de következetesen — megvalósítják: megalkotható az új Budapest legvilágvárosiasabb utczája.

Pünkösti Andor.